

جبر خطی کاربردی

نیمسال دوم ۹۶-۹۷

مدرس: دکتر ناظر فرد

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

مجموعه سوالات فصل ۴ (فضای برداری)

توجه!!! :

- سری سوم تمرینات با موضوع فضای برداری را در زیر مشاهده می کنید.
- این سری تمرین شامل ۹ سوال اجباری و ۲ سوال امتیازی است که نمره سوالات امتیازی به نمره تمارین شما اضافه خواهد شد.
- پس از حل مسائل آن ها را به صورت یک فایل pdf در قسمت مورد نظر با فرمت زیر

9531000_T_Claude Makelele_HW3.pdf

آپلود کنید.

- مهلت ارسال پاسخ تمارین ساعت ۲۳:۵۵ روز دوشنبه ۹۷/۳/۲۱ خواهد بود.

تمارین:

۱. در هر مورد مشخص کنید آیا زیر مجموعه ی داده شده یک زیر فضا از فضای برداری مشخص شده می باشد یا خیر.

۱. تمامی زوج مرتب هایی مثل (x, y) از $\mathbb{R}^2$ با اعمال جمع برداری و ضرب اسکالر زیر:

$$(x, y) + (x', y') = (x + x', \bullet), c(x, y) = (cx, \bullet)$$

۲. $\mathbb{R}^3$ در فضای برداری $\{(a, b, a + b) | a, b \in \mathbb{R}\}$

۳. $\{A \in M_n(\mathbb{R}) | \det(A) = \bullet\}$ در $M_n(\mathbb{R})$. (منظور از $M_n(\mathbb{R})$ مجموعه تمام ماتریس های $n \times n$ با درایه هایی از مجموعه اعداد حقیقی است.)

۴. $\{p(x) | p(x) = p(-x), p(x) \in \mathbb{P}[x]\}$ در فضای برداری $\mathbb{P}[x]$ (تمامی چند جمله های حداکثر از درجه n با ضرایب حقیقی را با نماد $\mathbb{P}_n[x]$ نشان می دهیم و همچنین مجموعه تمام چند جمله ها با ضرایب حقیقی را با $\mathbb{P}[x]$ نشان می دهیم)

۵. $\{p(x) | p(x) = ax^2, a \in \mathbb{R}\}$ در فضای برداری $\mathbb{P}_3[x]$.

۲. اگر V, W فضا ها برداری باشند، $V \times W$ تمام زوج مرتب هایی به شکل (v, w) است که $v \in V, w \in W$ و تعریف می کنیم:

$$(v_1, w_1) + (v_2, w_2) = (v_1 + v_2, w_1 + w_2)$$

و

$$k(v, w) = (kv, kw), \quad k \in \mathbb{R}$$

۱. نشان دهید $V \times W$ یک فضای برداری است.

۲. نشان دهید اگر بعد V و W متناهی باشد آنگاه بعد $V \times W$ نیز متناهی است.

۳. بعد $V \times W$ را در صورتی که $\dim V = m, \dim W = n$ بیابید.

۴. توضیح دهید چرا $\mathbb{R} \times \mathbb{R}^2$ با $\mathbb{R}^3$ یکسان است.

۵. پایه ای برای $M_2(\mathbb{R}) \times \mathbb{R}^2$ بیابید.

۶. بعد $M_2(\mathbb{R}) \times M_2(\mathbb{R})$ را بیابید.

۳. فرض کنید W_1, W_2 زیر فضا های برداری V باشند، تعریف می کنیم :

$$W_1 + W_2 = \{w_1 + w_2 | w_1 \in W_1, w_2 \in W_2\}$$

۱. نشان دهید :

$$W_1 + W_2 + \dots + W_n = \text{span}\left(\bigcup_{i=1}^n W_i\right)$$

۲. نشان دهید $W_1 \cap W_2, W_1 + W_2$ زیر فضای V هستند و همچنین نشان دهید:

$$W_1 \cap W_2 \subseteq W_1 \cup W_2 \subseteq W_1 + W_2$$

۳. نشان دهید :

$$\dim(W_1 + W_2) = \dim(W_1) + \dim(W_2) - \dim(W_1 \cap W_2)$$

۴. نتیجه گیری قسمت ۲ را با استفاده از دو خط که از مبدا مختصات xy می گذرند توجیه کنید.

۵. چه زمانی $W_1 \cup W_2$ زیر فضایی از V است؟

۶. اگر $W_1 + W_2$ کوچکترین زیر فضایی از V باشد که شامل $W_1 \cup W_2$ است، و اگر S زیر فضایی از V باشد که شامل $W_1 \cup W_2$ است آنگاه: $W_1 + W_2 \subseteq S$.

۴. نشان دهید $\{u_1, u_2, \dots, u_p\}$ در V مستقل خطی هستند اگر و فقط اگر بردار های مختصات آن

$\{[u_1]_B, [u_2]_B, \dots, [u_p]_B\}$ در $\mathbb{R}^n$ مستقل خطی باشند.

۵. فرض کنید S یک مجموعه متناهی در V باشد به طوری که هر $x \in V$ نمایشی یکتا از ترکیب خطی اعضای S داشته باشد، نشان دهید S پایه V است.

۶. با در نظر گرفتن $T: V \rightarrow W$ فرض کنید H زیر فضایی غیر صفر از V باشد، و $T(H)$ مجموعه تمام بردار های تصویر شده H باشد که زیر فضای W است، ثابت کنید $\dim T(H) \leq \dim H$.

۷. ماتریسی را (full rank) گویند هرگاه رنک آن بزرگترین مقدار ممکن را داشته باشد، ثابت کنید ماتریس $m \times n$ که تعداد سطر های آن بیشتر از ستون هایش باشد full rank است اگر و فقط اگر ستون های آن مستقل خطی باشند.

۸. اگر A یک ماتریس $m \times n$ با رنک r باشد آنگاه می گوئیم $A = CR$ یک (rank factorization) ماتریس A است هرگاه C یک ماتریس $m \times r$ با رنک r و R یک ماتریس $r \times n$ با رنک r باشد. چنین تقسیم بندی همیشه موجود است، با استفاده از این موضوع ثابت کنید برای هر دو ماتریس $m \times n$ ، A و B ، نشان دهید:

$$\text{rank}(A + B) \leq \text{rank} A + \text{rank} B$$

۹. (سوال امتیازی) فرض کنید V یک فضای برداری متناهی است و V_1, V_2 زیر فضا هایی از V هستند. اگر

۱. $\dim(V_1 + V_2) = \dim(V_1 \cap V_2) + 1$ آنگاه $V_1 + V_2$ یا برابر V_1 است یا V_2 و متقابلاً $V_1 \cap V_2$ یا برابر V_1 است یا V_2 . هم ارز با جملات قبل اگر V_1, V_2 زیر مجموعه های هم نباشند، آنگاه:

$$\dim(V_1 + V_2) \geq \dim(V_1 \cap V_2) + 2$$

۱۰. (سوال امتیازی) فرض کنید U و V زیر فضا هایی از R^n باشند به طوری که

$$U = \text{span}\{\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_p\} \quad V = \text{span}\{\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_q\}$$

فرض کنید:

$$W = \text{span}\{\alpha_i + \beta_j\} \quad i = 1, 2, \dots, p \quad j = 1, 2, \dots, q$$

اگر $\dim U = s, \dim V = t$ نشان دهید:

$$\dim W \leq \min\{n, s + t\}$$

۱۱. در هر یک از قسمت های زیر ابتدا مختصات بردار داده شده (v) را در هریک از پایه ها بیابید سپس ماتریس انتقال از یک پایه (B) به پایه (C) دیگر را محاسبه کنید.

۱.

$$\begin{aligned} V &= \mathbb{P}_3[x] \quad v = p(x) = 8 + x + 6x^2 + 9x^3 \\ B &= \{2 + 3x + 4x^2 - x^3, 3x + 5x^2 + 2x^3, -5x^2 - 5x^3, 4 + 4x + 4x^2\} \\ C &= \{1 - x^3, 1 + x, x + x^2, x^2 + x^3\} \end{aligned}$$

۲.

$$\begin{aligned} V &= M_2(\mathbb{R}) \quad v = \begin{bmatrix} -3 & -2 \\ -1 & 2 \end{bmatrix} \\ B &= \left\{ \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ -1 & -2 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 0 & -1 \\ 3 & 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 3 & 5 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} -2 & -4 \\ 0 & 0 \end{bmatrix} \right\} \\ C &= \left\{ \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix} \right\} \end{aligned}$$

۳.

$$\begin{aligned} V &= \mathbb{R}^3 \quad v = (1, 7, 7) \\ B &= \{(-7, 4, 4), (4, 2, -1), (-7, 5, 0)\} \\ C &= (1, 1, 0), (0, 1, 1), (3, -1, -1) \end{aligned}$$